HØRINGSUTKAST

Revisjonen er begrenset til den fagspesifikke innledningen for hvert fagområde (33), innledningsavsnittet kalt «Utdypende forklaring på tilstand» under hver tilstand (i 33 veiledere), og punktlisten «Individuelle forhold som kan endre rettighetsstatus eller frist for start helsehjelp for enkelte pasienter» under hver tilstand.

Helsedirektoratet er kjent med at deler av fagmiljøene ønsker en grundigere revisjon, men i denne revisjonen etterspør vi innspill om oppdraget som er gjengitt over.

Revisjonen omfatter som hovedregel ikke endring av aktuelle tilstander, herunder rettighetsstatus og frister for nødvendig helsehjelp. Der det allikevel er gjort slike endringer, fremgår disse i tilknytning til den aktuelle tilstanden i teksten med spørsmål om innspill.

Oral- og maxillofacial kirurgi

Fagspesifikk innledning

Fagområdet og pasientgrupper som kan være aktuelle for nødvendig helsehjelp i spesialisthelsetjenesten

I Norge er det to ulike spesialiteter som dekker fagområdene oral kirurgi og maxillofacial kirurgi. Oral kirurgi og oral medisin er en odontologisk spesialitet, mens maxillofacial kirurgi er en medisinsk spesialitet. Flertallet av spesialistene innen maxillofacial kirurgi har dobbel kompetanse med både medisinsk og odontologisk embetseksamen.

Fordelingen av spesialister varierer mellom helseforetakene. Oslo universitetssykehus HF (Ullevål) og St. Olavs hospital HF er per i dag de eneste institusjonene som har spesialister og godkjent spesialistutdanning i maxillofacial kirurgi. De to spesialitetene har i stor grad overlappende kliniske arbeidsoppgaver innen fagfeltet oral kirurgi og oral medisin. Begge fagmiljøene utreder og behandler pasienter i alle aldersgrupper.

Kraniofacial kirurgi er sentralisert ved Oslo universitetssykehus HF, som har landsfunksjon på dette området. Nasjonal behandlingstjeneste for uavklarte smerter i ansikt og kjever er lokalisert ved Haukeland universitetssjukehus. Kirurgisk behandling av kreft i hode- og halsregionen er sentralisert til øre-nese-hals-avdelingen ved Oslo universitetssykehus HF, Rikshospitalet.

Eksempler på diagnoser/tilstander/symptomer:

- Ansiktsskader og følgetilstander etter ansiktsskader
- Ansiktssmerter
- Betennelsestilstander i ansiktsskjelettet
- Kraniofaciale og dentofaciale anomalier
- Cyster og benigne svulster i ansiktets bløt- og hardvev

- Dentoalveolær kirurgi
- Kjevehulenes sykdommer
- Kjeveleddsrelaterte lidelser
- Oralmedisinske tilstander
- Rekonstruktiv kjeve- og ansiktsskirurgi
- Spyttkjertelsyksykdommer

Avgrensning av fagområdet til andre fagområder i spesialisthelsetjenesten

Fagområdet oral- og maxillofacial kirurgi samarbeider i hovedsak med fagområdene nevrokirurgi, plastikkirurgi, øre-nese-halssykdommer og øyesykdommer.

Pasientgrupper som vanligvis kan gis tilstrekkelig helsehjelp i kommunen

Ansvaret for dentoalveolære problemstillinger og tannbehandling faller inn under fylkeskommunene, med mindre det foreligger komorbiditet som krever monitorering og/eller støttefunksjoner fra sykehus.

Ikke-kirurgisk behandling av kjeveleddsplager bør primært behandles utenfor sykehusene.

Den kommunale helse- og omsorgstjenesten har ansvar for å gjøre en individuell vurdering av behovet for og retten til nødvendige kommunale helse- og omsorgstjenester.

Tilstander

2.1. Ansiktssmerter

Ansiktssmerter – kroniske (veiledende frist 26 uker)

Utdypende forklaring på tilstand

Med ansiktssmerter menes alle former for smerte og ubehag i ansikt og munnhule. Smertene kan være nyoppståtte (akutte) eller langvarige (kroniske). Muskelsmerter hører inn under tilstandsgruppen kjeveledds-relaterte lidelser.

Veiledende rett til nødvendig helsehjelp i spesialisthelsetjenesten?

Ja

Veiledende frist for start helsehjelp

26 uker

Individuelle forhold som kan endre rettighetsstatus eller frist for start helsehjelp for enkelte pasienter

- bidiagnoser
- komorbiditet
- grad av smerte
- smertetype
- tilleggssymptomer
- alder

- psykisk belastning

Begrunnelse

Gjeldende regelverk er pasient- og brukerrettighetsloven § 2-2 andre ledd og prioriteringsforskriften §§ 1 og 2.

Ansiktssmerter – nyoppståtte (veiledende frist 12 uker)

Utdypende forklaring på tilstand

Med ansiktssmerter menes alle former for smerte og ubehag i ansikt og munnhule. Smertene kan være nyoppståtte (akutte) eller langvarige (kroniske). Muskelsmerter hører inn under tilstandsgruppen kjeveledds-relaterte lidelser.

Veiledende rett til nødvendig helsehjelp i spesialisthelsetjenesten?

Ja

Veiledende frist for start helsehjelp

12 uker

Individuelle forhold som kan endre rettighetsstatus eller frist for start helsehjelp for enkelte pasienter

- bidiagnoser
- komorbiditet
- grad av smerte
- smertetype
- tilleggssymptomer
- alder
- psykisk belastning

Begrunnelse

Gjeldende regelverk er pasient- og brukerrettighetsloven § 2-2 andre ledd og prioriteringsforskriften §§ 1 og 2.

2.2. Betennelsestilstander i kjeven (veiledende frist 12 uker)

Utdypende forklaring på tilstand

Betennelsestilstander i kjeven er tilstander av ulik genese som innebærer inflammasjon og/eller infeksjon av kjeveben og tilstøtende strukturer.

Veiledende rett til nødvendig helsehjelp i spesialisthelsetjenesten?

Ja

Veiledende frist for start helsehjelp

12 uker

Individuelle forhold som kan endre rettighetsstatus eller frist for start helsehjelp for enkelte pasienter

- klinisk bilde og symptomer
- varighet
- bildediagnostikk
- laboratoriefunn
- komorbiditet
- alder
- tap av funksjon som kan påvirke livskvalitet

Begrunnelse

Gjeldende regelverk er pasient- og brukerrettighetsloven § 2-2 andre ledd og prioriteringsforskriften §§ 1 og 2.

2.3. Kraniofaciale og dentofaciale anomalier (veiledende frist 52 uker)

Utdypende forklaring på tilstand

Kraniofaciale og dentofaciale anomalier er medfødte eller ervervede misdannelser som påvirker utviklingen av hodeskalle, ansikt og kjever, inkludert tenner og bittforhold. Disse anomaliene kan påvirke utseende, tyggefunksjon, tale og respirasjon.

Veiledende rett til nødvendig helsehjelp i spesialisthelsetjenesten?

Ja

Veiledende frist for start helsehjelp

52 uker

Individuelle forhold som kan endre rettighetsstatus eller frist for start helsehjelp for enkelte pasienter

- avhengig av anomaliens alvorlighetsgrad
- funksjonsnedsettelse
- komorbiditet
- alder
- alvorlig kosmetiske plager
- psykisk belastning

Begrunnelse

Gjeldende regelverk er pasient- og brukerrettighetsloven § 2-2 andre ledd og prioriteringsforskriften §§ 1 og 2.

2.4. Cyster og benigne svulster i kjeve og ansikt (veiledende frist 12 uker)

Utdypende forklaring på tilstand

Cyster og benigne svulster i ansiktets bløt- og hardvev innebærer unormale, godartede vevsvekster eller væskefylte hulrom av ulik genese og av varierende størrelse.

Veiledende rett til nødvendig helsehjelp i spesialisthelsetjenesten?

Ja

Veiledende frist for start helsehjelp

12 uker

Individuelle forhold som kan endre rettighetsstatus eller frist for start helsehjelp for enkelte pasienter

- symptomer
- varighet av lidelsen
- røntgenfunn
- komorbiditet
- alder
- psykisk belastning
- destruktive symptomgivende prosesser og/eller nevrologiske utfall

Begrunnelse

Gjeldende regelverk er pasient- og brukerrettighetsloven § 2-2 andre ledd og prioriteringsforskriften §§ 1 og 2.

2.5. Dentoalveolær kirurgi

Dentoalveolær kirurgi (ikke rett)

Utdypende forklaring på tilstand

Dentoalveolær kirurgi er kirurgiske inngrep som omfatter tenner, tannrøtter, kjevekam og omkringliggende ben- og bløtvev.

Veiledende rett til nødvendig helsehjelp i spesialisthelsetjenesten?

Nei

Individuelle forhold som kan endre rettighetsstatus eller frist for start helsehjelp for enkelte pasienter

- medisinsk grunnlidelse
- komorbiditet kan tilsi at pasienten bør få rett til helsehjelp (se tilstandsgruppe dentoalveolær kirurgi for medisinsk kompromitterte og blødere)

Begrunnelse

Gjeldende regelverk er pasient- og brukerrettighetsloven § 2-2 andre ledd og prioriteringsforskriften §§ 1 og 2.

Dentoalveolær kirurgi – for medisinsk kompromitterte og blødere (veiledende frist 26 uker)

Utdypende forklaring på tilstand

Dentoalveolær kirurgi er kirurgiske inngrep som omfatter tenner, tannrøtter, kjevekam og omkringliggende ben- og bløtvev.

Veiledende rett til nødvendig helsehjelp i spesialisthelsetjenesten?

Ja

Veiledende frist for start helsehjelp

26 uker

Individuelle forhold som kan endre rettighetsstatus eller frist for start helsehjelp for enkelte pasienter

- medisinsk grunnlidelse
- komorbiditet
- stråling mot kjeve
- immunsupprimerte
- røntgenfunn
- symptomer
- alder
- psykisk belastning / alvorlige psykiske problemer
- barn som kan behandles i narkose

Begrunnelse

Gjeldende regelverk er pasient- og brukerrettighetsloven § 2-2 andre ledd og prioriteringsforskriften §§ 1 og 2.

2.6. Kjevehulens sykdommer (veiledende frist 12 uker)

Utdypende forklaring på tilstand

Kjevehulens sykdommer omfatter inflammatoriske, infeksiøse eller patologiske tilstander i sinus maxillaris (kjevehulen), ofte relatert til tann- eller bihuleproblematikk.

Veiledende rett til nødvendig helsehjelp i spesialisthelsetjenesten?

Ja

Veiledende frist for start helsehjelp

12 uker

Individuelle forhold som kan endre rettighetsstatus eller frist for start helsehjelp for enkelte pasienter

- klinisk bilde og symptomer
- komorbiditet
- alder
- tilstandens alvorlighetsgrad
- røntgenfunn
- psykisk belastning

Begrunnelse

Gjeldende regelverk er pasient- og brukerrettighetsloven § 2-2 andre ledd og prioriteringsforskriften §§ 1 og 2.

2.7. Kjeveleddsrelaterte lidelser (veiledende frist 52 uker)

Utdypende forklaring på tilstand

Temporomandibulær dysfunksjon (TMD) er en fellesbetegnelse for dysfunksjon og smerte relatert til tyggemuskulatur og/eller kjeveledd med omliggende strukturer. Denne pasientgruppen utgjør en betydelig andel av de kroniske smertepasientene. Primærutredningen bør utredes av fastlege eller tannlege og konservative tiltak bør være forsøkt før henvisning til spesialisthelsetjenesten.

Veiledende rett til nødvendig helsehjelp i spesialisthelsetjenesten?

Ja

Veiledende frist for start helsehjelp

52 uker

Individuelle forhold som kan endre rettighetsstatus eller frist for start helsehjelp for enkelte pasienter

- klinisk bilde og symptomer
- varighet
- bildediagnostikk
- laboratoriefunn
- komorbiditet
- alder
- tap av funksjon som kan påvirke livskvalitet
- myofaciale symptomer

Begrunnelse

Gjeldende regelverk er pasient- og brukerrettighetsloven § 2-2 andre ledd og prioriteringsforskriften §§ 1 og 2.

2.8. Mistanke om malignitet (veiledende frist 3 uker)

Utdypende forklaring på tilstand

Kliniske og/eller radiologiske funn som tyder på mulig kreftutvikling i ben eller bløtvev i munnhule og ansikt.

Veiledende rett til nødvendig helsehjelp i spesialisthelsetjenesten?

Ja

Veiledende frist for start helsehjelp

3 uker

Individuelle forhold som kan endre rettighetsstatus eller frist for start helsehjelp for enkelte pasienter

- symptomer
- varighet av lidelsen
- røntgenfunn
- alder
- allmenntilstand
- vekttap

Begrunnelse

Gjeldende regelverk er pasient- og brukerrettighetsloven § 2-2 andre ledd og prioriteringsforskriften §§ 1 og 2.

2.9. Munnslimhinnelidelser (veiledende frist 26 uker)

Utdypende forklaring på tilstand

Munnslimhinnelidelser er sykdommer eller forandringer av ulik genese som påvirker tannkjøtt og/eller øvrig slimhinne i munnhulen. Systemiske sykdommer og medikamenter kan gi forandringer i munnslimhinnen.

Veiledende rett til nødvendig helsehjelp i spesialisthelsetjenesten?

Ja

Veiledende frist for start helsehjelp

26 uker

Individuelle forhold som kan endre rettighetsstatus eller frist for start helsehjelp for enkelte pasienter

- klinisk bilde og symptomer
- allmenntilstand
- laboratoriefunn
- komorbiditet
- vekttap

- alder
- tilstandens alvorlighetsgrad
- medikamentbivirkninger
- psykisk belastning

Begrunnelse

Gjeldende regelverk er pasient- og brukerrettighetsloven § 2-2 andre ledd og prioriteringsforskriften §§ 1 og 2.

2.10. Rekonstruktiv kjeve- og ansiktskirurgi (veiledende frist 26 uker)

Utdypende forklaring på tilstand

Rekonstruktiv kjeve- og ansiktskirurgi omfatter kirurgiske inngrep som gjenoppretter form og funksjon i ansiktet inkludert øye-, nese- og munnhule etter skader, sykdom, medfødte misdannelser eller kirurgisk fjerning av vev. Målet er både funksjonell rehabilitering og estetisk forbedring.

Veiledende rett til nødvendig helsehjelp i spesialisthelsetjenesten?

Ja

Veiledende frist for start helsehjelp

26 uker

Individuelle forhold som kan endre rettighetsstatus eller frist for start helsehjelp for enkelte pasienter

- avhengig av defektens alvorlighetsgrad
- funksjonsnedsettelse
- komorbiditet
- alder
- kosmetisk sekvele
- psykisk belastning / alvorlige psykiske problemer

Begrunnelse

Gjeldende regelverk er pasient- og brukerrettighetsloven § 2-2 andre ledd og prioriteringsforskriften §§ 1 og 2.

2.11. Spyttkjertelsyksykdommer (veiledende frist 52 uker)

Utdypende forklaring på tilstand

Spyttkjertelsykdommer er tilstander som rammer de store eller små spyttkjertlene, og kan være infeksiøse, obstruktive, autoimmune eller neoplastiske.

Veiledende rett til nødvendig helsehjelp i spesialisthelsetjenesten?

Ja

Veiledende frist for start helsehjelp

52 uker

Individuelle forhold som kan endre rettighetsstatus eller frist for start helsehjelp for enkelte pasienter

- symptomer
- varighet av lidelsen
- røntgenfunn
- komorbiditet
- alder
- allmenntilstand
- vekttap
- destruktive symptomgivende prosesser og/eller nevrologiske utfall

Begrunnelse

Gjeldende regelverk er pasient- og brukerrettighetsloven § 2-2 andre ledd og prioriteringsforskriften §§ 1 og 2.